

2. neděle v liturgickém mezidobí

(Iz 62,1-5; 1 Kor 12,4-11; Jan 2,1-2)

Evangelium, které jsme právě vyslechli je velmi sugestivní. Jde o velmi příjemnou epizodu, neboť zde vidíme Ježíše, který koná zázrak, aby mohlo pokračovat svatební veselí, jde ovšem také o epizodu programovou, která má hluboký význam.

V Káně galilejské je svatba, na kterou je pozvána Ježíšova matka a díky ní možná i Ježíš se svými učedníky. Během hostiny si Maria povšimla, že došlo víno a sděluje to Ježíšovi: „Už nemají víno.“ Ježíšova odpověď je jaksi zarážející: „Co mi chceš, ženo? Ještě nepřišla má hodina.“ Jeho matka řekla služebníkům: „Udělejte všechno, co vám řekne.“

Ježíš prikazuje, aby naplnili nádoby vodou a tuto vodu přinesli správci svatby. Když ji přinesou, shledají, že se proměnila ve víno. Správce ji ochutná, pak zavolá ženicha a říká mu: „Každý člověk předkládá nejdříve dobré víno, a teprve až se hosté podnapijí, víno horší; ale ty jsi uchoval dobré víno až do této chvíle.“

Evangelista pak uzavírá scénu slovy: „To byl v galilejské Káně počátek znamení, která Ježíš učinil; tím zjevil svou slávu, a jeho učedníci v něj uvěřili.“

Jak máme pochopit vyjádření, že tak Ježíš zjevil svou slávu? Kdybychom zůstali na povrchu, může říci, že Ježíš ukázal svou moc konat zázraky, a že v něho jeho učedníci uvěřili jako v divotvůrce. Jenže Janovo evangelium je třeba číst na daleko hlubší úrovni. Toto čtvrté evangelium je nazýváno „Duchovním evangeliem“, protože vyjadřuje hloubku zázraků. Jan je totiž ani „zázraky“ nenazývá, mluví o „znameních.“ Jsou to znamení, která něco vyjadřují.

Evangelista zde mluví o Ježíšově „slávě“. O co jde? První čtení dnešní neděle nám může být světlem, když pomáhá interpretovat tuto epizodu jako znamení, které poukazuje na Boží plán ohledně smlouvy, kterou chce s námi uzavřít. V Káně se tedy nejedná pouze o zázrak Ježíšem vykonaný, aby překonal překážku, která novomanželům vstoupila do cesty, nýbrž o zázrak, který vyjadřuje Boží myšlenky a Ježíšovo poslání.

V tomto úryvku je pravým ženichem Ježíš. V následující kapitole ho totiž Jan Křtitel označí jako „ženicha“, když řekne: „Ženich je ten, kdo má nevěstu; ale přítel ženichův, který je s ním a slyší ho, srdečně se raduje z ženichova hlasu.“ (Jan 3,29)

První čtení pojednává o Božím plánu ohledně smlouvy se svým lidem: o překrásném plánu, který je však stále konfrontován s negativním chováním lidu.

V jistém slova smyslu bychom mohli říci, že během celých dějin spásy byla už svatba připravena, měla být slavena, ale nikdy k tomu nedošlo, protože vždy chybělo víno.

Jakéže víno? Nejde tu o vinný nápoj, ale o to, co je ze všeho nejdůležitější: o víno lásky. Pouze tehdy, když je toto víno lásky k dispozici, a to v hojnosti, sňatek smlouvy může být uzavřen.

Izraelský národ nebyl na tento sňatek připraven. V Písmu je Jeruzalém představen jako opuštěná nevěsta, zničená země. Namísto smlouvy zde vidíme momenty roztržky s Bohem a situaci exilu, který je způsoben opakovanými chybami nevěsty.

Bůh přesto od svého prvotního projektu neodstupuje a skrze proroka Izaiáše ohlašuje jeho plné uskutečnění: „Nebudeš se již nazývat "Opuštěná" a tvá země "Osamělá". Tvým jménem bude "Mé zalíbení je v ní" a jméno tvé země "V manželství daná", neboť si v tobě zalíbil Hospodin a tvá země dostane muže.“

Je jasné, že oním mužem je Bůh sám. Prorok to také okamžitě vyjadřuje: „Jako se jinoh snoubí s pannou, tak se s tebou zasnoubí tvoji synové. Jako se raduje z nevěsty ženich, tak se tvůj Bůh zaraduje z tebe.“

To je onen velkolepý Boží plán. Také prorok Jeremiáš, poté, co připomene různé katastrofy a nucený exil židovského lidu, ohlašuje, že Bůh znovu šťastně obnoví Jeruzalém jako svou milovanou nevěstu: „V judských městech není člověka ani dobytka. Jeruzalémské ulice jsou zpustošené, bez člověka, bez obyvatele, bez dobytka. Opět je zde ale slyšet hlas veselí, hlas radosti, hlas ženicha a hlas nevěsty...“ (Jer 33,10-11)

Ježíšovou „slávou“ je mít za nevěstu Jeruzalém, dovršit smlouvu mezi Bohem a jeho lidem.

V tomto smyslu je epizoda z Kány epizodou programovou, ukazuje na to, co je pravou Ježíšovou radostí: tedy obětavá láska, která umožňuje uzavřít sňatek mezi Bohem a jeho lidem.

V Káně mohou učedníci, kteří očekávali osvobození Izraele, pochopit, že Ježíš je ženich, Mesiáš od Boha poslaný, který má umožnit a uskutečnit svatbu Boha se svým lidem.

Maria má při této svatbě velmi důležitou úlohu. Je to ona, která si z mateřské pozornosti povšimne, že lidem něco schází a poví to svému synovi. Ježíš odpoví, jak se zdá, nevlídným tónem, neboť chce sám převzít iniciativu: chce, aby matka pochopila, že už není dítětem, které je jí podřízeno, je totiž Mesiášem, kterého posílá sám nebeský Otec, aby naplnil své rozhodující poslání.

I druhé čtení můžeme vztáhnout k tématu svatby: pojednává se zde totiž o Duchu, který rozděluje své dary (svá charismata).

Pavel poučuje korintské křesťany, že „dary jsou sice rozmanité, ale je pouze jeden Duch.“ Potom ony rozmanité dary Ducha vyjmenovává a uzavírá slovy: „To všechno působí jeden a týž Duch. On vhodně přiděluje každému zvlášť, jak chce.“

Ve vztahu k těmto darům můžeme také hovořit o „opojení Duchem“. O Letnicích totiž apoštolové, kteří přijali Ducha svatého, vypadali jako opilí: lidé se mezi sebou ptali, cože se to stalo, že jsou tito lidé plní nadšení a chválí Boha s tak neobvyklou radostí. (Srov. Sk 2,1-13)

Petr se ujímá slova a první věc, kterou popírá, je to, že by snad byli opilí vínem: „Tito lidé nejsou opilí, jak se domníváte – vždyť je teprve devět hodin ráno.“ Pak vysvětluje, že to Duch svatý působí tuto jejich radost, nadšení a duchovní aktivitu. A právě tyto dary Ducha ukazují, že se naplnila ona nová smlouva. Ježíšovým utrpením, jeho smrtí a vzkříšením, dovršil Bůh svůj plán smlouvy, a to se nyní ukazuje sesláním Ducha svatého a rozmanitostí jeho darů. (Srov. Sk 2,14-36)

Odkud je dobré víno, o kterém mluví správce svatby? Jan říká, že to nevěděl. Ve skutečnosti to však nevěděl nikdo.

Toto poznání je ukryto v okamžiku Ježíšova utrpení. Ono dobré víno pochází právě odtamtud, přichází z eucharistie, která svou podstatu získala v Ježíšově oběti. Při Poslední večeři bere Ježíš kalich s vínem a říká: „Tento kalich je *nová smlouva*, uzavřená v mé krvi. (Srov. Lk 22,20; 1 Kor 11,25)

Kána tedy předznamenává tajemství pašijí, Ježíšova vzkříšení i Letnic, tajemství *nové smlouvy*, která se zakládá na nekonečné lásce, kterou Ježíš svým umučením ukázal, když za nás prolil všechnu svou krev.

Eucharistie, kterou přijímáme nás znovu přenáší do prostředí Kány galilejské, do prostředí duchovní svatby. Tento dar je třeba přijmout s velikou radostí, vřelým nadšením a být si také vědomi toho, že účinek eucharistie je sdělování darů Ducha svatého.

Samozřejmě, že se nejedná o senzační dary. V Prvním listu Korintánům se Pavel snaží uvést na pravou míru přílišný entuziasmus křesťanů tohoto města. Vysvětluje jim, že je mnoho darů Ducha svatého, a že ne všechny jsou mimořádné.

I Druhý vatikánský koncil poukázal na to, že jsou řádná charismata, která jsou velmi vzácná pro život a pokrok církve. To jsou právě dary Ducha, které slouží k uskutečňování

nové smlouvy v našem životě, i když nepředstavují žádnou zázračnou událost. Proto však ještě nejsou méně vzácné. Ke každému Duch přichází jinak, svým způsobem, každý přijal dary Ducha, které slouží pro jeho sjednocení se s Bohem a k dobru jeho bližním.

Je třeba si uvědomovat, že žijeme v nové smlouvě, která je založena na Ježíšově činnosti, která je tolik plná lásky. Ježíš šel tak daleko, že dal vlastní život za to, aby tuto smlouvu s námi uskutečnil.

Tato nová smlouva je pro nás zdrojem radosti, pokoje a především účinné lásky. Stále se musíme učit, jak v této lásce růst, abychom ještě plněji využívali darů Ducha svatého.